

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/43/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6119311105
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:6119311105.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava - Petržalka, IČO: 35 724 803, zastúpený advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava - Petržalka, IČO: 36 613 843, proti žalovanej: Q. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., o zaplatenie 3.164,67 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 2Csp/81/2019-202 zo dňa 01.08.2022, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol nasledovne:

„I. Žalobu vo zvyšku z a m i e t a.

II. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.“

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že právny predchodca žalobcu uzatvoril so žalovanou úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX dňa 11.4.2014, na základe ktorej poskytol žalovanej spotrebiteľský úver vo výške 2.100 eur, ktorý sa žalovaná zaviazala splácať v mesačných splátkach po 37,69 eura v počte 120 splátok. Z poskytnutého úveru žalovaná doposiaľ zaplatila celkom sumu 791,49 eura. Dospel k záveru, že právny predchodca žalobcu si nespĺnil povinnosť, ktorú mu ukladá § 7 ods. 1 ZoSÚ a to s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Žalovaná uviedla mesačný príjem vo výške 500 eur, avšak zo sociálnej poisťovne bol potvrdený príjem vo výške 380 eur. Mesačné finančné výdavky neuviedol žiadne. Podľa názoru súdu výdavky žalovanej neboli skúmané v dostatočnom rozsahu s odbornou starostlivosťou aj napriek tomu, že žalovaná uviedla, že je slobodná, nemá žiadne vyživovacie povinnosti a náklady na bývanie žiadne. V čase uzavretia zmluvy žalovaná mala XX rokov. Úver bol uzavretý na dobu 120 mesiacov, teda na XX rokov. Z § 7 ods. ZoSÚ vyplýva, že veriteľ musí brať do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, pričom ide o mladého človeka, ktorý si môže založiť rodinu a v priebehu XX rokov sa môžu jeho rodinné pomery zmeniť. Výdavky žalovanej neboli skúmané v dostatočnom rozsahu s odbornou starostlivosťou a je teda zrejmé, že právny predchodca pred vstupom do zmluvného vzťahu so žalovanou jej bonitu náležite neskúmal. Dôsledkom podcenenia bonity nie je neplatnosť zmluvy, ale neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý hrubou nebanalnosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posúdiť bonitu spotrebiteľa. Z tohto dôvodu preto súd konštatoval, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Nakoľko právny predchodca žalobcu žalovanej poskytol úver vo výške

2.100 eur, z ktorého žalovaná zaplatila sumu 791,49 eura, bola žalovaná povinná vrátiť žalobcovi sumu 1.308,51 eura tak, ako ju súd zaviazal v prvom výroku rozsudku v predmetnej veci zo dňa 18.05.2020, ktorý sa stal právoplatným, nakoľko žalobca proti nemu nepodal odvolanie. Preto súd vo zvyšku žalobu zamietol.

3. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) podľa pomeru úspechu strán konania. Účastníci boli v konaní pomerne rovnako úspešní, preto vyslovil, že žiaden z nich nemá právo na náhradu trov konania.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov uvedených § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ považoval po a) posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo b) bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Ak však veriteľ posudzoval bonitu (aspoň) jedným zo spôsobov uvedených v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ (tak ako v prejednávanej príhode), potom nemohlo dôjsť k hrubému porušeniu povinností (resp. nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu povinností veriteľa posudzovať bonitu spotrebiteľa s odbornou starostlivosťou) podľa ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Z predložených dôkazov je však zrejmé, že právny predchodca žalobcu pri poskytnutí úveru posudzoval výšku príjmu žiadateľa, výdavky, aktuálnu úverovú zaťaženosť, rodinný stav, ako aj dobu trvania zmluvy a informatívny účel poskytnutia úveru (aj keď bol poskytnutý úver bezúčelový). Právny predchodca žalobcu pri skúmaní schopnosti splácať úver postupoval v súlade so zákonom a s odbornou starostlivosťou dostatočne preskúmal bonitu žalovanej. Tvrdil, že overenie bonity vychádzalo z údajov: slobodný, náklady na vyživované osoby: žiadne a náklady na bývanie: žiadne/ u rodičov. Informácie o príjmoch žalovanej boli overené dopytom do Sociálnej poisťovne: - zamestnaná u zamestnávateľa Mesto Z. na dobu neurčitú, mesačný príjem: príjem 500 eur bol uvedený žalovanou, zo Sociálnej poisťovne bol potvrdený príjem 380 eur (táto informácia má v prípade spornosti údajov prednosť). Informácie o splátkach iných úverov: dopytom do NRKI a SRBI neboli zistené splátky iných úverov. V priebehu konania bola súdu predložená výsledná informácia z dopytov do úverových registrov, podľa ktorej žalovaná nemala žiadne iné pohľadávky. Disponibilný zostatok žalovanej bol vypočítaný nasledovne: Príjem - životné minimum - splátky iných úverov = 380-198,09-0 = 181,91 eura. Splátka poskytnutého úveru (37,69 eura) je podstatne nižšia ako disponibilný zostatok (181,91 eura) - podmienka primárnej návratnosti z disponibilných príjmov klienta bola splnená. Žalobca poukázal aj na aktuálnu rozhodovaciu prax vyšších súdnych autorít, ako napr. uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10CoCsp/20/2021 z 13.09.2022, uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 1CoCsp/19/2021 z 25.11.2021 a uznesenie Krajského súdu v Tmave, sp. zn. 23CoCsp/3/2022 z 27.05.2022. Na základe vyššie uvedeného preto žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe žalobcu a prizná žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v plnom rozsahu, resp. aby odvolací súd napadnutý rozsudok v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 CSP zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

6. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

7. Vo veci podanej žaloby o zaplatenie 3.164,67 eura s príslušenstvom voči žalovanej titulom neuhradenia dlžných záväzkov z úverovej zmluvy zo dňa 11.04.2014 už rozhodol raz súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 18.05.2020, č.k. 2Csp/81/2019-144 a to tak, že prvým výrokom zaviazal žalovanú

zaplatiť žalobcovi sumu 1.308,51 eura s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu druhým výrokom zamietol. Tunajší súd na podané odvolanie žalobcu rozsudok v jeho druhom výroku a súvisiacom tretom výroku o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia mu vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie povinnosť preskúmať, či právny predchodca žalobcu ako veriteľ posúdil s odbornou starostlivosťou schopnosť žalovanej ako spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver v zmysle ustanovení § 7 ods. 1 v spojení s § 11 ods. 2 druhá veta ZoSÚ a za týmto účelom vykonať dokazovanie.

8. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie po vrátení veci a opätovnom vykonaní dokazovania zodpovedal pri posudzovaní splnenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ žalobcom všetky otázky, ktoré považoval pre rozhodnutie za podstatné, v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil správny záver. Ani v priebehu odvolacieho konania sa na skutkových a právnych zisteniach súdu prvej inštancie nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré odkazuje.

9. V zmysle bodu 26. preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedných postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takémuto správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (1), veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

10. Zákon o spotrebiteľských úveroch kladie veriteľovi povinnosť postupovať s odbornou starostlivosťou, ide teda o povinnosť posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver s ohľadom na dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru. Veriteľ musí pritom posudzovať celkovú sociálno-ekonomickú situáciu spotrebiteľa, teda nielen jeho príjmy, ale aj výdavky. Schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver tak treba chápať ako situáciu, keď v závislosti od frekvencie splácania zostane spotrebiteľovi v jeho osobnom/domácom rozpočte dostatok finančných prostriedkov, aby mohol bez akýchkoľvek problémov a obmedzení splácať splátku v predpokladanej výške. Preto dodávateľ musí okrem iného analyzovať spotrebiteľov osobný/ domáci rozpočet, a to ako stranu príjmov, ako aj stranu výdavkov, a to vždy vo vzťahu ku konkrétnemu žiadateľovi o úver (tj. konkrétne príjmy zo zamestnaneckej alebo inej činnosti, konkrétne náklady na bývanie, dopravu, domácnosť alebo nezaopatrené deti). Analýza iba niektorej zo strán rozpočtu sama o sebe k posúdeniu úverovej schopnosti nepostačuje.

11. Správne preto súd prvej inštancie prihliadajúc na uvedené nároky, ktoré na dodávateľa kladie úniné právo a s poukazom na ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ, že je plne opodstatnené vyžadovať v súdnom konaní preukázanie skúmania bonity klienta žalobcom. Bolo na žalobcovi, aby tento preukázal, že bonitu žalovanej jeho právny predchodca žalobcu náležite skúmal, že si splnil povinnosť vyplývajúcu mu z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ.

12. Postup súdu prvej inštancie v prejednávanej veci je v súlade s ustanovením § 295 CSP, podľa ktorého súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz a zásadami, na ktorých spočíva konanie s tzv. slabšou stranou. Súd je vždy povinný ex offa skúmať splnenie podmienok podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ a taktiež je ex offa povinný poskytnúť ochranu spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane, a to aj v prípade, že sa spotrebiteľ svojich práv v konaní nedovoľáva. (rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C - 679/18).

13. Žalobca vo svojom vyjadrení po vrátení veci na ďalšie konanie tvrdil, že zo strany jeho právneho predchodcu bola v rámci kontraktačného procesu zachovaná odborná starostlivosť pri posudzovaní

schopnosti žalovanej splácať úver. Tvrdil, že jeho právny predchodca disponoval informáciou o výške príjmu žalovanej 500 eur a to z jej žiadosti o poskytnutie úveru, ktorý bol overený dopytom so Sociálnej poisťovne a potvrdený vo výške 380 eur. Dôkaz o overení príjmu žalovanej so Sociálnej poisťovne, resp. z iného zdroja vo výške 380 eur však žalobca nepredložil.

14. Tvrdil, že dopytom do Nebankového registra klientskych informácií a Spoločného registra bankových informácií bolo zistené, že žalovaná nemá žiadne splátky z iných úveroch, o čom predložil výpis z úverového registra jeho právneho predchodcu z vykonanej lustrácie ku dňu 11.04.2014. Odvolací súd podotýka, že nie je zrozumiteľne uvedené, či tento výpis zahŕňa údaje od všetkých slovenských bánk a pobočiek zahraničných bánk pôsobiacich na Slovensku. Samotne lustrácie z Nebankového registra klientskych informácií a Spoločného registra bankových informácií, ktoré zahŕňajú banky a nebankové inštitúcie pôsobiace v Slovenskej republike, žalobca nepredložil. Na druhej strane skúmanie výdavkov len nahliadnutím do databáz banky a úverových registrov, nie je ani dostatočné. Tieto databázy nemôžu dať úplný obraz o výdavkoch klienta, keďže medzi tie možno zaradiť aj bežné mesačné výdavky súvisiace s domácnosťou. Pokiaľ veriteľ nepozná celkový objem výdavkov klienta, nemôže urobiť záver o tom, či klient je alebo nie je schopný splácať požadovaný úver. Zistené údaje o tom, že žalovaná je slobodná, nemá žiadne vyživovacie povinnosti a býva u rodičov nepostačovali pre účely dostatočného skúmania výdavkov žalovanej.

15. Na základe vyššie uvedeného sa odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že skúmanie bonity zo strany právneho predchodcu žalobcu bez overenia deklarovanej výšky príjmu žalovanej a overenia celkového objemu výdavkov vrátane tých na živobytie, nie je postačujúce pre splnenie povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Nemožno teda konštatovať, že zo strany právneho predchodcu žalobcu sa jednalo o konanie s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ZoSÚ.

16. Za tohto stavu je nutné konštatovať, že v konaní žalobca nepreukázal splnenie si povinnosti uloženej mu ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Právny predchodca žalobcu sa po tomto objasnení veci nemohol odôvodnene domnievať, že spotrebiteľ bude schopný plniť si povinnosti vyplývajúce z plánovanej zmluvy a pre nezvládnutý proces skúmania schopnosti splácať úver zo strany právneho predchodcu žalobcu je rozhodnutie vecne správne. Dôsledkom podcenenia bonity je neposkytnutie ochrany veriteľovi, ktorý s hrubou nedbanlivosťou poruší povinnosť s odbornou starostlivosťou posudzovať bonitu spotrebiteľa. Za daného stavu aj odvolací súd konštatuje, že záver súdu prvej inštancie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru je správny. Keďže oproti poskytnutej istine úveru 2.100 eur, žalovaná už uhradila 791,49 eura a na zvyšnú sumu 1.308,51 bola zaviazaná predchádzajúcim právoplatným rozsudkom č.k. 2Csp/81/2019-144 zo dňa 18.05.2020, správne súd prvej inštancie žalobu vo zvyšku zamietol.

17. Judikatúra súdov, vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997 - III.). Odvolací súd preto so zreteľom na vyššie uvedené nepovažoval za potrebné zaoberať sa aj inými odvolacími námietkami.

18. Vychádzajúc z dôvodov, ktoré uviedol, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v ako vecne správny, postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

19. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaná bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).